

Een transitie van het waterbeheer en het beter vasthouden van water zullen de duurzame inpassing van de drinkwatervoorziening op langere termijn vergemakkelijken. Voor de korte termijn is in *Water en bodem sturend* afgesproken om het drinkwaterbelang prioriteit te geven wanneer dat nodig is voor het garanderen van de leveringsplicht. Deze afspraak moet nu handen en voeten krijgen. Dat geldt ook voor de afgesproken doelen voor drinkwaterbesparing.

De beschikbaarheid en benutbaarheid van drinkwaterbronnen worden ook beperkt door de toenemende druk op de kwaliteit van de bronnen. Deze kwaliteit verslechtert door vervuiling vanuit landbouw, industrie en huishoudens. Afgesproken doelen (Kaderrichtlijn Water) worden niet gehaald. Herziening van vergunningen voor industriële lozingen – waaronder PFAS – gaat onvoldoende snel.

Programmapunten

1. Waarborg de leveringszekerheid van drinkwater via het Actieprogramma beschikbaarheid drinkwaterbronnen 2023 – 2030

Vewin en het IPO hebben samen met IenW een *Actieprogramma beschikbaarheid drinkwaterbronnen 2023 – 2030* opgesteld. Veertien regionale actieplannen brengen knelpunten concreet en transparant in beeld, inclusief oplossingen/acties. Daarnaast zijn landelijke afspraken gemaakt, o.a. om mogelijkheden om procedures te versnellen beter te benutten. Het is zaak nu alles op alles te zetten om het Actieprogramma uit te voeren en ook voor de periode na 2030 de drinkwatervoorziening zeker te stellen. De drinkwatersector bepleit:

- actieve invulling door de minister van IenW van de systeemverantwoordelijkheid voor de drinkwatervoorziening door monitoring van de uitvoering van het Actieprogramma, de bereidheid andere overheden aan te spreken op hun zorgplicht en zo nodig nationaal te voorzien in extra maatregelen of (nood)regelgeving;
- verankering van het veiligstellen van de openbare drinkwatervoorziening in Rijksprogramma's als de Nota Ruimte, het Deltaplan Zoetwater, het Nationaal Water Programma en het Programma Bodem, Ondergrond en Grondwater;
- doorwerking van de acties uit de regionale actieplannen in de gebiedsgerichte ruimtelijke plannen (NOVEX, RLN);
- invoering van de adviezen van STOER, die het Actieprogramma aanscherpen op het vlak van procedurele versnelling van drinkwaterprojecten;
- prioritering van drinkwaterprojecten bij het toekennen van beschikbare stikstofruimte en van transportcapaciteit van elektriciteit.

2. Neem extra maatregelen om de KRW-doelen voor drinkwaterbronnen te halen en pak PFAS-lozingen aan

Met het huidige beleid lukt het niet meer de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) uiterlijk in 2027 te halen. Ook geven overheden nauwelijks invulling aan hun wettelijke zorgplicht voor de bescherming van drinkwaterbronnen (Rli, 2023). Extra maatregelen om de KRW-doelen bij drinkwaterbronnen te halen zijn daarom nodig. De drinkwatersector bepleit:

- het aanscherpen van het landelijke generieke beleid (o.a. 8^e Nitraat Actieprogramma) om de doelen bij drinkwaterbronnen (grond- en oppervlaktewater) tijdig te bereiken;
- het beter afstemmen van normen voor de toelating van stoffen zoals bestrijdingsmiddelen op KRW-normen;
- het opnemen in de aanpak RLN van de bestaande doelen voor nitraat en bestrijdingsmiddelen in drinkwaterbronnen, en het vastleggen van de bijbehorende maatregelen in de provinciale gebiedsprogramma's;
- het versterken van het stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH), specifiek bij drinkwaterbronnen;
- het zo snel mogelijk minimaliseren van lozingen van PFAS, via aanscherping van vergunningen en vooruitlopend op het Europese verbod.

3. *Verduidelijk dat de wettelijke leveringsplicht en zorgplicht gelden voor huishoudens én bedrijven die drinkwaterkwaliteit nodig hebben*

In de Drinkwaterwet staat dat de openbare drinkwatervoorziening volksgezondheid, welzijn én welvaart dient. Reeds nu komt de drinkwatervoorziening aan bedrijven soms in de knel. Als drinkwaterbedrijven niet meer kunnen voorzien in de behoefte van zakelijke klanten en deze – als dat al kan – eigen voorzieningen gaan treffen schaadt dat het doelmatig zoetwaterbeheer, leidt dat tot onderbenutting van de publieke infrastructuur (met kostenafwenteling naar huishoudens) en levert dat risico's op voor economie en werkgelegenheid. De drinkwatersector bepleit in de wet te verduidelijken dat drinkwaterbedrijven een brede leveringsplicht hebben, ook voor bedrijven die water van drinkwaterkwaliteit nodig hebben, en overheden een zorgplicht die daarmee in verhouding is.

4. *Pas de WACC-regelgeving aan om sterk stijgende investeringen mogelijk te maken*

De drinkwaterbedrijven moeten steeds meer investeren. De mogelijkheden om meer inkomsten te genereren en deze investeringen te financieren worden begrensd door de WACC-regelgeving (Weighted Average Cost of Capital; gewogen vermogenskostenvoet). Deze regels houden op dit moment onvoldoende rekening met de sterk stijgende investeringsbehoefte en de steeds strengere eisen van de banken. Voor de periode 2025 – 2027 is de WACC enigszins verruimd, maar het is zaak nu voortvarend oplossingen voor de lange termijn uit te werken, zodat structureel wordt voorzien in voldoende financieringsruimte voor de stijgende investeringen.

5. *Zet samen de schouders onder drinkwaterbesparing*

De drinkwatersector heeft in het Nationaal Plan van Aanpak Drinkwaterbesparing samen met IenW, andere overheden en partners afspraken gemaakt over een daling van het drinkwatergebruik van 125 naar 100 liter per persoon per dag in 2035. Ook grootverbruikers moeten hun drinkwatergebruik met 20% reduceren. De drinkwatersector onderschrijft deze ambities en benadrukt dat hiervoor een gezamenlijke inzet nodig is van de drinkwatergebruikers – huishoudens en bedrijven –, overheden, drinkwaterbedrijven en andere betrokkenen. Om de beschikbaarheid van drinkwater nu en in de toekomst te kunnen garanderen, is naast vergroting van het aanbod, ook een andere kijk op watergebruik nodig: minder en de juiste kwaliteit voor het juiste gebruik. Samen met alle betrokken partijen is het belangrijk om bewust gebruik van (drink)water aan te moedigen.